

FINALISTEN

Kundemagasin for Finale Systemer as / Juni 2012

Nekter å ta imot faktura på papir

Når statlige virksomheter fra 1. juli i år begynner å kreve elektroniske fakturaer i EHF-format, betyr dette slutten på papirfakturaen og starten på en helt ny tid for norske regnskapsførere. Bokføringen slik vi kjenner det i dag vil i all hovedsak automatiseres.

SIDE 20-23

Erik Fossum
mønstrer av
fra Brreg Side 16-19

Altinn lover å
ta brukerne
med på råd Side 4-15

Fagsystemene må med

Altinn må kunne sees på som ganske vellykket prosjekt. Det er blitt et system som gjør hverdagen betydelig enklere for både bedrifter og enkeltpersoner.

Alle offentlige tjenester mot næringslivet, og all offentlig informasjon til og fra næringslivet skal gå gjennom Altinn.

Her blir det for eksempel sendt inn;

- Månedssrapport for biomasse og lakselus
- Aksjonærregisteroppgaven
- Lønns- og trekkoppgave
- Bobehandling
- MVA-rapportering
- Selvangivelse for næringsdrivende og selskap
- Terminoppgave for arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk
- Samordnet registermelding til Frivillighetsregisteret
- Årsregnskap

Disse rapportene går til sine respektive etater (tjenesteeiere), men koordineringen skjer i Altinns sentraladministrasjon som ligger inn under Brønnøysundregistrene. Accenture as er selskapet som skal stå for utviklingen av systemet. Men selve kodingen foregår visst nok i India.

Vi har her å gjøre med en gedigen koordinerings- og utviklingsoppgave av et komplekst system, som styres mot tidsforbruk og kostnader i stedet for å fokusere på kvalitet. Kvaliteten på testingen har etter vår oppfatning vært for dårlig i alle ledd. Fatale feil blir ikke avdekket før produksjonssetting og igangkjøring.

Et annet hjertesukk vi stadig må gjenta er at vi som fagsystem må tas med på råd i en tidlig fase i utviklingen. Alt som skal leveres inn til disse etatene gjennom Altinn er allerede registrert inn i et eller annet fagsystem ute hos næringsaktørene. Om ikke integrasjonen og kommunikasjonen med Altinn er på plass og fungerer tilfredsstillende, vil det være langt enklere for våre brukere å levere rapportene på papir.

Betingelsen for Altinns suksess er en problemfri integrasjon med fagsystemene.

Vi ønsker alle våre brukere en god sommer!

Vi har her å gjøre med en gedigen koordinerings- og utviklingsoppgave av et komplekst system, som styres mot tidsforbruk og kostnader i stedet for å fokusere på kvalitet.

Eivind Simonsen
Administrerende direktør
i Finale Systemer

Finalisten / juni 2012

Finale Systemer as

Et kundemagasin fra

Ansvarlig redaktør: Eivind Simonsen

Redaksjon og grafisk produksjon: ... Pegasus Publisering AS

Tekst/foto: Oddny J. Johnsen / Rune Stoltz Bertinussen

Trykk: Merkur Trykk AS

Opplag: 5.700

www.finale.no - telefon 40 00 22 15

Finale Systemer arbeider tett med regnskapsførere og revisorer over hele landet. Stadig vekk møter vi på fagfolk med gode, inspirerende historier, genuine ideer og tankevekkende betraktninger om faglige problemstillinger. Disse vil vi gjerne la flere inspireres av. Ta gjerne kontakt med oss dersom du har et tema eller en historie som vi kan presentere i Finalisten.

Kontakt: finalisten@finale.no

SIDE 4-9 ALTINN II VÆRSÅGO'

Altinn II-plattformen hadde feil. Likevel valgte Brønnøysundregistrene å kjøre den ut. Feilrettingene har vært mange og oppetiden ustabil. NARF er blant de som er mest frustrert over at dette fantastiske arbeidsverktøyet i perioder har vært utilgjengelig og full av feilmeldinger.

SIDE 10-11 KODER I BLINDE

Fagsystemleverandørene havner i samme mottak som private når de ringer Altinn. Responstiden på feil som meldes er blitt både dager, uker og måneder.

SIDE 12-13 LEGGER NY STRATEGI

En ny strategi for Altinn er under utarbeidelse. Kjersti Lauritzen har siden august i fjor hatt jobben med å få Altinn til å fungere etter planen. For heller ikke hun vil ha det slik det er nå.

PORTRETT

SIDE 16-19

Etter å ha vært leder i Brønnøysundregistrene siden starten og øverste direktør der siden 1994, takker Erik Fossum nå av og tar fatt på en ny epoke i livet.

AKTUELT

SIDE 20-23 1. JULI-REVOLUSJONEN

En liten revolusjon er på gang i regnskapsbransjen, på grunn av automatiseringen av faktura og kreditnota som Staten starter med allerede 1. juli.

SIDE 24-25 BANKEN BYGGER ØKONOMIHUS

Ærverdige Merkantilservice as er solgt til Sparebanken Nord-Norge. Tom R. Aasnes og hans kollegaer skal sammen med sin nye eier bygge opp Nord-Norges største økonomihus.

KUNDEMØTE

SIDE 26-27 SAMBOERSELSKAPENE

Kontorfellesskap mellom flere regnskapsbyrå er en metode for å øke faglig kompetanse og kutte kostnader.

SIDE 28-29 NORTURAS OMSTILLING

Nortura samler alle regnskapsførerne sine på Forus.

NYTT FRA FINALE

SIDE 30 VIKTIG FINALE-STIPEND

De unge talentene som er støttet av Finale Systemer as gir oss et lite innblikk i hva de fordyper seg i.

SIDE 31 GJØR KLART TIL BRUKERFORUM

Høstens brukerforum får samme form som i fjor da det oppnådde rekordstor deltagelse.

Altinn versågod

Her er de som tar telefonen når noen ringer til Altinn. Enten de nå ikke klarer å logge seg på for å få sett selvangivelsen sin, eller de ikke mottar kvittering for regnskap de har levert. Hit havner også Finale Systemers programmerere. Det er ikke alle som er på

Hit til Altinn Sentralforvaltning i Brønnoysund havner alle de som trenger support. Nå planlegger Altinn å dedikere noen medarbeidere til å kunne håndtere proffbrukerne, fagsystemleverandorene bedre.

tråden som får like tilfredsstillende svar. Altinn har plutselig gått fra å være et fantastisk arbeidsverktøy for proffbrukere til å bli en kilde til enorm frustrasjon. Planlagt og ikke planlagt nedetid har forårsaket problemer i arbeidsflyten for svært mange gjennom vinteren.

Det hele kulminerte tirsdag 20. mars i år, da tusenvis av mennesker fikk opp personopplysningene til Kenneth (36) da de skulle se om de hadde fått penger igjen på skatten.

Stor frustrasjon hos NARF

Direktør Sandra Riise og fagsjef Knut Høylye i NARF er rystet over hvordan Altinn ignorerer den største brukergruppen sin.

Det er 22. mai. Akkurat den dagen da Altinn varsler nedetid fra 1.-4. juni på grunn av vedlikehold. Slik de gjorde det i fjor. Da var NARF i kontakt og forklarte hvorfor akkurat dette er de dagene i året en stor prosentandel av storbrukerne er mest avhengig av at Altinn er oppe og fungerer. Altinn ga seg til slutt og flyttet vedlikeholdet til en annen dato. Ett år etter har Altinn lært nøyaktig ingenting. De svarer blant annet at de må ta hensyn til egen ferieavvikling.

Inne på NARFs kontorer i Øvre Vollgate i Oslo sentrum rister den administrerende direktøren og fag-

sjefen oppgitt på hodet. Slik som så mange ganger før. Høylye er den med ansvaret for kontakten med Altinn. Han opplever at det har blitt særdeles vanskelig å få Altinn til å ta inn over seg at brukernes interesser må være i fokus i hele Altinns utviklings- og produksjonsløp.

– Altinn består jo av en rekke store og små prosjekter.

Det bør være liten tvil om at et godt IT-prosjekt invol-

verer brukere, fortrinnsvis allerede fra prosjektidé vurderes til testingen er gjennomført. Vi har flere ganger påpekt at SINTEF har laget en utmerket prosjektveileder som ivaretar dette for offentlige IT-prosjekter. I utviklingen av Altinn II kan vi likevel ikke se at brukere blir nevneverdig involvert. Nå kan jo ikke brukere hindre at servere ikke takler pågang, men brukerinvolvering vil bidra til at vi sammen finner brukervennlige løsninger. I tillegg vil brukere gjennom testing kunne finne feil som utviklerne selv ikke klarer å skape, rett og slett fordi brukermønsteret til faktiske brukere kan være annerledes enn hva utviklerne ser for seg, sier Høylye.

På etterskudd

Det har vært en turbulent vinter. Ustabiliteten til Altinn har gjort en hel yrkesgruppe frustrert, og på etterskudd. Inn til NARF (Norges Autoriserte Regnskapsføreres forening) har det i perioder haglet med telefoner og bønn om hjelp.

– Vi er svært bekymret for hvor å jour de ulike medlemmene våre er med sine innleveringer før 31. mai på grunn av alle problemene, sier Riise.

Administrerende direktør Sandra Riise og fagsjef Knut Høylye i NARF er frustrerte over hvordan Altinn har håndtert sine profesjonelle brukere etter at Altinn II kom på lufta.

– Situasjonen i vinter ble til slutt så alvorlig at vi krevde å få møte politisk ledelse i Næringsdepartementet, forklarer hun.

Der fikk de møte statssekretær Halvard Ingebrigtsen og opplevde endelig å bli hørt, tatt på alvor, og at noen delte deres bekymring. Innspillene ble lovet videreformidlet Altinn, omtrent samtidig som 35 friske millioner ble vedtatt overført i revidert nasjonalbudsjett.

Lovverket ikke oppdatert

NARF sender stadig søknader til Skatteetaten om å utsette frister for innlevering. I de fleste tilfellene blir svaret nei. Først og fremst fordi lovverket ikke tar høyde for problemer som digitaliseringen medfører.

– Lovverket er rett og slett ikke oppdatert for å kunne betjene de nye metodene for innlevering, og problemer som kan oppstå i den forbindelse, forklarer Knut Høylye i NARF.

Det som har skjedd er at søknader om utsettelse blir avslått, men at sanksjonene overfor de som leverer sent starter senere.

– I praksis betyr jo dette en utsettelse, men her må lovgiver gripe inn snart. Vi har varslet politisk ledelse i Næringsdepartementet om dette også.

Så ble det igjen stille. Fryktelig stille. Helt til denne henvendelsen om nede- tid på verst tenkelige tidspunkt kom.

– *Har NARF tillit til Altinn?*

– Tillit? Riise smaker på ordet.

– Hva mener du?

– *Har dere tillit til sikkerheten i Altinn?*

– Vi må forutsette at sikkerheten er godt nok ivaretatt. Vi er løsningsorienterte og vil samarbeide for å utvikle Altinn fordi det er et fantastisk verktøy når det fungerer som det skal. Vis meg det datasystemet som ikke kneler litt av og til.

– *Har dere tillit til at Altinn vil lytte til dere?*

– Nei, der er det verre. Vi blir fryktelig irritert når de så tydelig unngår brukermedvirkning. Vi har mistet tilliten til Altinn hva angår kommunikas- sjon. De har tydelig glemt at vi var med på å berge Altinn da de første gang gikk på lufta! sier Riise.

– Jeg er litt redd de er blitt seg selv nok, supplerer Høylye.

Altinn I

Vi må en sving innom 2006. Da Altinn ble lagt ut for aller første gang.

– Det knelte umid- delbart. Samtidig var brukerne svært frustrerte, både over feil i løsningen

og manglende oversikt over hvordan Altinn skulle brukes. Vi tok da kontakt med Skatteetaten og Brønnøysund- registrene og ble i samråd med dem enige om å gi Altinn mer tid før det skulle gå på lufta slik at de kunne rette feil. Samtidig iverksatte vi et slags «roadshow» hvor representanter reiste rundt og orienterte om innhold og bruk av Altinn. Takket være blant annet dette ble Altinn I en suksess da den ble gjenåpnet, forklarer Høylye.

– Spørsmålet er selvsagt hvorfor ikke Altinn hadde tenkt på dette selv, understreker han.

Likevel opplevde Høylye, som selv deltar i Altinns brukerråd, at kontakten var noe helt annet så lenge de bare forholdt seg til Altinn I. Opplevelsen er nå at tempoet med Altinn II har vært så høyt at Altinn ikke har rukket å invol- vere brukerne. De såkalte dialogmøtene oppleves av flere brukerrådsre- presentanter

som monologmøter. Samtidig er de sjeldne. Det er over ett år siden siste brukermøte!

– I tillegg tror jeg Altinn sliter med kommunikasjonen internt. Vi er som oftest bedre informert enn kommunikasjonsavdelingen når vi tar kontakt for å få svar på framdrift vedrørende problemer som vi vet de på bruker-support i Altinn Sentralforvaltning kjenner godt. Men som regel er kommunikasjonsavdelingen ikke informert. Når det er sagt er vår dialog med kommunikasjonsavdelingen veldig god når vi tar kontakt, sier fagsjefen.

Høylye er ikke overrasket over at Det Norske Veritas slaktet Altinn II i sin rapport.

– Etter det jeg kjenner av rapporten er den meget treffende, og jeg er ikke overrasket over de problemene den avdekker. For eksempel manglende testing. Det er også vår opplevelse.

Lover bedring

Altinn II kom på lufta 23. november 2010, men det er i praksis siden sist høst at deler av innleveringen for regnskapsførerne har gått på den nye plattformen. Mye er endret på fra Altinn I.

Brukergrensesnittet for regnskapsførerne oppleves av mange som mer komplisert. Samtidig er en rekke flere etater og tjenester fasett inn.

– *Systemleverandørene føler at de må stå i kø med vanlige private brukere for å komme gjennom til Altinn Sentralforvaltning (ASF), og at de som svarer ikke har tilstrekkelig kompetanse på tekniske problemstillinger?*

– Det samsvarer med vår opplevelse av ASF. Jeg hadde håpet at fagsystemleverandørene ble prioritert bedre. Det er nedslående å høre at det ikke er slik. Altinn bør helt klart prioritere systemleverandørene høyest, svarer Høylye.

Den eneste trøsten nå er at Altinn lover bedring etter at Altinn I tas ned og Altinn II råder grunnen alene.

NARF vet ikke hva de skal håpe på.

– I ettertid ser man selvsagt at denne parallellkjøringen mellom de to versjonene ikke har vært heldig. For framtiden må de først og fremst forbedre brukermedvirkningen betydelig. Ut fra et økonomisk perspektiv skjønner jeg behovet for å ha en felles plattform for alt, men det spørs likevel om de ikke skulle ha prøvd seg med to tilgangspunkt. En for Altinn PRIVAT og en for Altinn PROFF. Det ville trolig gitt en bedre oppfølging av proff-brukerne som jo er inntatt i Altinn så å si daglig og har en helt annen bruk av Altinn enn Ola og Kari Nordmann, funderer Høylye.

Kostnadskrevende

For mange regnskapsførere har de mange problemene i Altinn tvunget dem til å endre noen av arbeidsrutinene. De må stadig legge til side jobber de holder på med, for å ta det opp igjen når Altinn virker. I perioder har det «køkt» på telefonen og e-post inn til NARF når de ikke får utført jobben sin på grunn av problemer i Altinn.

– For mange har problemene til Altinn medført ekstra kostnader. Regnskapsførere generelt har samvittighetsfullt brukt mye tid på å forsøke å overholde lovbestemte innleveringer

og frister på vegne av sine kunder. Det blir veldig spennende å evaluere hvordan innspurten mot selvangivelsesfristen 31. mai har gått, sier Høylye.

– Har NARF vært tøffe nok i denne saken?

– Ja, det synes jeg absolutt. Vi må ikke miste av syne at Altinn har betydd en enorm forenkling av arbeidet for våre medlemmer og at utviklingen av Altinn er et gode for vår bransje. Det er likevel slik at brukerne er nødt til å bli lyttet til for at systemet skal fungere etter hensikten. Vi har tatt denne saken helt til topps, og vi opplever som sagt at den politiske toppledelsen i Næringsdepartementet er godt informert om problemene og krever handling fra Altinn. Så får vi se hvor lang tid det tar før stabiliteten, involveringen og informasjonen fra Altinn er på et tilfredsstillende nivå, sier Sandra Riise.

Næringsminister Trond Giske kommer med følgende sitat i Altinns årsmelding for 2011: «Offentlig sektor skal ikke være en hemsko for næringslivet, men en aktiv

støttespiller som bidrar til å styrke norske bedrifters konkurranseevne.»

Kjenn din leser

NARF har nettopp fått denne årsmeldingen på bordet, og synes deler av den er noe smakløs.

– Kjenn din leser, sier jeg bare. Her er det gjort en kommunikasjonsjobb hvor hensikten ser ut til å være å skryte av seg selv, og det er for så vidt greit nok. Men vi kan dokumentere at stabiliteten i Altinn har vært alt annet enn god, og brukernes utfordringer med dette bør man være ytterst ydmyk overfor, kommenterer Høylye.

«02. nov: Spontan applaus for ny Altinnportal. Under Etablererveilederkonferansen på Værnes ble den nye Altinn-portalen vist fram for bedriftshjelpere fra hele landet. Responsen fra proffbrukerne var spontan applaus – til og med plystring.» heter det i årsmeldingen. Så blir det spennende å se om tilfeller av spontan buing skulle bli referert i Altinns årsmelding for 2012.

VERITAS SLO ALARM

Det Norske Veritas kom allerede i fjor sommer med en alarmerende rapport om Altinn II. Her er DNVs hovedinntrykk:

- Det er begrensninger og **flaskehals** i arkitekturen som kan gi risiko for at systemet ikke er tilfredsstillende skalerbart for fremtidig volum.
- Det er **ikke identifisert planer** for hvordan den forventede volumøkning i datamengde og økt trafikk skal håndteres i forhold til batch, backup, deploy og andre faktorer som kan påvirke tilgjengelighet ved høyt volum.
- **Kvaliteten på tester har vært for dårlig** i alle faser.
- Det eksisterende **testregimet er for dårlig**.
- Det har vært en **betydelig mengde feil i systemet**. Antall utestående feil er avtagende, og feilrettingen har en positiv trend.
- Det kan ikke verifiseres at **kriseberedskapen** som er etablert vil fungere i praksis.
- Tid og kostnad har vært styrende i utviklingsløpet, og vi mener dette kan ha påvirket kvaliteten. Vi tror det er **behov for en periode med stabilitet og konsolidering** med fokus på kvalitet og risikoreduksjon.
- Vi setter **spørsmålstegn ved nåværende kompetanse** og de forberedelser som er gjort til å forvalte et så komplekst system som Altinn II-plattformen.
- Det etterlyses en **langsiktig strategi** for hvordan Altinn-plattformen skal utvikles fremover og også en plan for langsiktig finansiering.

(KILDE: TEKNISK UKEBLAD)

Koder i blinde

En testversjon som ikke er oppdatert, en implementasjonsguide som ikke vedlikeholdes, liten eller ingen informasjon, og en responstid på uker og måneder. Dette er Altinn II-hverdagen for fagsystemleverandørene.

– På meg virker Altinn II som et ekspressstog med skylapper som ikke stopper for noe, eller noen, og ikke bryr seg om at vognene henger med.

Systemutvikler Andre Kvernberg i Finale Systemer as er frustrert. Flere ganger hver uke mottar han og hans kolleger support fra egne kunder vedrørende Altinn. Ikke alt dreier seg om feil. Mye handler om konkret veiledning for å finne fram i den omfattende matrisen som regnskapsførere må forholde seg til når de skal bruke Altinn II.

Men mye handler også om ting som ikke fungerer. Godkjenninger som ikke virker, kvitteringer som ikke kommer.

– Kundene våre blir kasteballer. Jeg har inntrykk av at ASF (Altinn sentralforvaltning) alltid ber proffbrukere av Altinn ringe sluttbrukersystemleverandørene, før de prøver å hjelpe dem. Så må vi konkretisere for kunden hva han eller hun må be Altinn fikse eller hjelpe til med, når vi ikke kan løse problemet. Og så be vedkommende ringe tilbake til ASF. Vi bruker også mye tid på å sitte med Altinn oppe og gjøre steg for steg-veiledning på hvordan ulike oppgaver skal meldes inn.

– Jeg håper ASF er flinke til å hjelpe privatpersoner, for de er ikke flinke til å hjelpe de som har Altinn som daglig arbeidsverktøy, kommenterer Kvernberg.

Januar ble april

Finale investerer mye i å drive support for sine kunder, og er opptatt av at de

skal få hjelp raskest mulig. Support fra Altinn kan ta dager, uker og måneder. Kvernberg har et eksempel hvor han meldte et viktig problem vedrørende en kvittering allerede i januar, og som først i april ble tatt tak i. Mellom der var det stille. Altinn sier de jobbet med feilen i hele denne perioden, men den informasjonen ble aldri gitt til han som meldte om feilen.

– Feilen kunne i verste fall føre til at regnskapsføreren fikk beskjed om at alt var mottatt selv om ingenting hadde gått gjennom, mener Kvernberg.

I tillegg har vinteren vært preget av mye nedetid, gjerne uten varsel, eller varsel i siste liten – det vil si samme dag som systemet tas ned.

– Vi tester alt det vi gjør mot en testversjon av Altinn. Beklageligvis er ikke testversjonen oppdatert med selve Altinn, slik at ting som går gjennom korrekt i test, svikter når den kjøres live.

Dette problemet oppstår blant annet fordi Altinn ikke informerer systemleverandørene om hvilke endringer de gjør. På ASF (Altinn Sentralforvaltning) er de heller ikke oppdatert, og kan heller ikke finne ut av hvilke systemer som eventuelt er ute av drift.

– Jeg har laget meg testprogram, og kan kjøre test for å se om alt fungerer. Altinn burde kunne kjørt systemtester på seg selv. Jeg sier ikke at det er slik, men det oppleves som at ASF ikke selv vet at de har feil før de meldes inn av brukerne.

For lite kompetanse

I samfunnet ellers er vi vant til de som sitter i kundeservice kan kjøre tester mot bruker for å se om alt fungerer. Det forbauser Kvernberg at ikke Altinn har noe tilsvarende. Samtidig er han overrasket over at den tekniske kompetansen til de som jobber i ASF virker noe mangelfull.

– Jeg tror de er gode på portal-løsningene, men når vi sliter med tekniske problemstillinger kan opplevelsen sammenliknes med å bruke en snekker til å forklare en elektriker hva som er feil i sikringskapet. Enkelte

*André Kvernberg i
Finale Systemer as har den
til tider noe utakknemlige
jobben å være avhengig av
Altinn for å kunne gjøre
jobben sin. Han håper på
bedre stabilitet og bedre
informasjon.*

ganger skjønner de rett og slett ikke hva vi snakker om når de skal ta imot beskjed de skal melde videre.

Tidligere da det kun handlet om Altinn I kunne systemleverandørene kommunisere direkte med teknisk fagpersonell. Kvernberg ønsker seg tilbake dit.

Voldsom vekst

– På Altinn I utgjorde våre systemer kanskje 90 prosent og vi opplevde å være en av rundt 15 på Altinn-dagen. Nå fyller vi en hel sal. Vi er minst 200, og får ikke svar på det vi trenger svar

på. Tiden går med på å høre på informasjon fra Altinn og tjenesteeierne. Sist hadde jeg med meg en hel liste med spørsmål. Jeg fikk ikke svar på ett eneste. Slik Altinn-dagen organiseres nå er det tilnærmet verdiløst for oss å delta, sukker han.

Noe av det som frustrerer mest er faktisk den dårlige informasjonen. Mens Altinn I ga tjenesteeierne eller mottakerne av systemet direkte kontakt med den som kunne hjelpe oppleves ASF i Altinn II som en konvolutt som bare skal sende henvendelsen videre.

– Vi får ikke tilbakemelding på når

de gjør ting. Det flagges heller ikke når de gjør endringer. De sier heller ikke hva som skal endres, eller hvilke konsekvenser det har.

– Når vi får feilmelding vet vi ikke om det er vår egen kode som feiler eller Altinn som feiler. Så får jeg heller ikke svar når jeg behøver det, hvilket går kraftig ut over den effektiviteten jeg bør ha i egen jobb. Jeg sitter i praksis og koder i blinde, og håper at det går bra, sier programmereren.

– Ved å ta fagsystemleverandørene mer på alvor tror jeg vi sammen kunne løst problemene raskere.

Beklager og forklarer

Kjersti Lauritzen ble Altinns øverste sjef i august i fjor. Spesielt etter 20. mars har en del av jobben bestått i å måtte legge seg flat for kritikk. Sann som nå.

– Først av alt så vil vi jo beklage den situasjonen som vi har hatt. Ikke minst rundt 20. mars hvor vi var helt nede. Vi er klar over hvilke utfordringer dette medførte for de vi kaller de profesjonelle brukerne og næringslivkundene. Det er nå første punkt. Sann skal det ikke være.

Kjersti Lauritzen snakker tydelig og konsentrert. Hun har vært Altinns øverste leder siden august i fjor, og visste før hun takket ja til jobben at den kom til å bli krevende.

At den skulle inneholde opplevelser

som den 20. mars var hun likevel ikke forberedt på.

– Samtidig som vi har jobbet intenst og fortsetter å jobbe intenst med å komme oss ut av den situasjonen som oppsto 20. mars, så jobber vi kort fortalt aller mest med å gjøre selve plattformen bedre, slik at man skal oppleve færre problemer med den.

Kvalitets- og testsenter

Hun håper at brukerne raskt opplever bedring, men lover ingen revolusjon.

– Vi begynner oppbygginga av et

Avdelingslederen for Altinn i Brønnøysundregistrene, Kjersti Lauritzen, beklager en rekke forhold vedrørende Altinn, og forsikrer at det jobbes målrettet for å gjøre løsningen bedre og mer stabil, spesielt for næringslivet.

kvalitets- og testsenter nå og vi skal endre på ganske mye. Det kommer til å ta tid. Du kan ikke knipse for å endre kvaliteten, det krever langsiktig hardt arbeid, og vi har satt oss helt klare ambisjoner om hvor vi skal være om to år.

Hun understreker at Altinn har jobbet med kvalitet hele tiden, men nå skifter de litt ståsted i måten å arbeide med kvalitet på.

– Vi skal begynne å jobbe med kvaliteten på et mye tidligere tidspunkt. Vi skal fokusere mer på kvalitet helt fra idé til vi har en ferdig løsning. Arbeidsprosesser, metodikk og testmiljøer skal støtte opp om kvalitetsprosessen i det videre arbeidet.

Kvalitets- og testsenteret etableres internt hos Altinn med egne folk, og med støtte av eksterne konsulenter.

– Og det vi har sagt er at vi skal bruke åpen metodikk. Vi skal være veldig åpne på hva vi gjør slik at de profesjonelle brukerne kan få mer innsyn i prosessen: De skal kunne spørre hva som er status, om hvordan vi jobber, og få svar på det.

– Så ønsker vi veldig sterkt Riksrevisjonen velkommen. Det skal være veldig mulig å gå oss etter i sømmene og se om vi gjør det riktige nå, for kvaliteten har ikke vært bra nok.

Utløst av Veritas

Veritas-rapporten fra i fjor er den kon-

krete foranledningen for mange av de nye tiltakene. Både for prioriteringene og for at 35 friske millioner ble tildelt Altinn over revidert nasjonalbudsjett nå i mai.

– Det var jo våre folk som meldte inn om problemene våre til Det Norske Veritas, slik at vi var godt forberedt på hva de ville komme med i sin rapport, sier Lauritzen.

Altinn har regnet på hva de kan klare å få til ekstra ut av disse millionene i år for å løfte kvaliteten på løsninga. Ved siden av å rette feil og å bytte ut komponenter som ikke er gode nok, og det omtalte kvalitets- og testsenteret, vil Altinn bruke ekstramidlene til å gjennomføre et forprosjekt for å se hvordan de kan gjøre vedlikehold uten å måtte ta ned systemene. Med andre ord utrede muligheten for å være oppe kontinuerlig, noe som dessverre ikke er mulig i dag.

Hun har spesielt støyen vedrørende den planlagte nedetiden 1.-4. juni i år friskt i minnet. Den som ble flyttet til senere i juni.

– *Det samme skjedde i 2011, og dette frustrerer brukerne. Dere har ikke vært kjempeflink på kommunikasjon her?*

– Vi har hatt dialog med brukerorganisasjonene rundt dette, men kanskje ikke tilrettelagt nok for deres ønsker. Hvert eneste år siden 2004 har vi hatt nedetid en helg i juni og en til to helger på høsten på grunn av nødvendig vide-

reutvikling. I praksis er det slik nå at det er ille uansett når vi tar løsningen ned. Nettopp det er grunnen til at vi nå starter utredningen av hva som skal til for at vi skal kunne gjøre vedlikehold og videreutvikling uten nedetid, konkluderer Lauritzen.

Visste om feil

– *Hvorfor har Altinn II havnet ut slik?*

– Vi ser at innimellom er vi litt offer for egen suksess, fordi Altinn har vokst og blitt veldig populært. Derfor er det mange som har lyst å komme inn. Vi har ikke klart å vokse i takt med de økende behovene, sier Lauritzen.

– Så skal vi ikke stikke under en stol at vi gjorde et bevisst valg da vi tok imot Altinn II-plattformen. Vi visste at det var problemer med den, at den hadde feil. Så var vi kanskje ikke klar over omfanget av disse feilene, men vi valgte en strategi hvor vi ville rette feil samtidig som vi lanserte Altinn II. For konsekvensene av å utsette Altinn II enda lenger mente vi ble for høy. Så det er en del av bildet.

– *Hvilke konsekvenser snakker vi om?*

– Både det offentlige og de profesjonelle brukerne ville blitt satt tilbake i tid om vi ikke hadde fått opp Altinn II da vi gjorde det. Selv om de opplevde det veldig positivt med Altinn I så har behovene og effektiviseringen innenfor næringslivet gått videre. Slik ville proffbrukerne og det

offentlige ha blitt rammet uansett. Å vente med Altinn II ville også hatt en kostnad – en negativ konsekvens, poengterer hun.

Ny strategi

Nærings- og handelsdepartementet har nå begynt arbeidet med en ny strategi for Altinn. Her er selvsagt Altinn en viktig bidragsyter sammen med andre departementer og andre etater.

– Betyr det at dere for eksempel vurderer en todeling av Altinn? En Proff og en Privat i forhold til at dere betjener så ulike brukergrupper?

– Vi er helt i starten, men det er blant de spørsmålene vi stiller oss: hvem er vi til for og hvordan skal vi løse deres behov. Regjeringens digitaliseringsprogram er det overordnede målet for oss. I den så står det at næringslivet ikke har noe valg lenger. De skal ha elektronisk kontakt med det offentlige. Dette legger føringer for den nye Altinn-strategien.

Tempoet er fortsatt høyt. Altinns

nye strategi skal være klar allerede til høsten.

– Vi kan alltid ønske oss bedre tid, sånn sett blir det aldri god nok tid. Samtidig endrer verden seg så raskt. Skal du vente til du har det perfekte så har tida sprunget fra deg allerede. Så det jeg ser for meg er at vi leverer strategien nå i september. Da har vi jobbet ganske hurtig og ganske grundig. Men dette blir da et levende strategidokument. Behovene som meldes inn underveis vil være med å påvirke veien videre.

– Hvordan involveres brukerne i denne strategiprosessen?

– Jeg har ikke fullstendig oversikt over hva NHD tenker, men referansegrupper, høringsgrupper og liknende er lagt inn i planene der. Så er det jo også et sterkt signal i Regjeringens digitaliseringsprogram, at vi skal sette brukeren i fokus. Så selvfølgelig. Vi MÅ ha dem med på råd.

For Altinn blir Altinn-dagen i slutten av august i år et enda viktigere møte-

punkt enn tidligere. Da vil strategien begynne å bli så konkret at det blir enklere å komme med innspill til den, og disse innspillene vil Altinn ha.

– Så skal vi kjøre egne diskusjoner med fagsystemleverandørene for å få dem mer med, og vil komme tilbake med tidspunkt her. Vi ser at de blir viktigere og viktigere for oss.

Tar lærdom

Lauritzen er klar på at Altinn har tatt lærdom av alt som har skjedd.

– Vi har hatt mange runder med evaluering, og prøver på ingen måte å si at vi gjorde bare riktige ting. Vi har gjort oss mange lærdommer. Det å opprette et kvalitetssenter er en del av denne læringa.

Hun sier at Altinn sentralforvaltning (ASF) selv har identifisert utfordringen rundt ASF og fagsystemleverandørene.

– Fagsystemleverandørene opplever at ASF ikke er god nok. Der har vi en utfordring vi jobber med å løse.

Foreløpig kan hun ikke svare på om

det blir en egen support eller om ASF dedikerer noen personer som er tettere på grensesnittet til å snakke med fag-systemleverandørene.

– Mengden henvendelser er uansett ikke så stor at det trengs en egen servicedesk, mener hun.

– *Hvorfor har ikke Altinn klart å ha tettere dialog med brukerne gjennom siste år?*

– Det er flere årsaker til det: En ting er kapasiteten hos oss. Tilfanget har vært så stort at vi ikke har klart å holde tritt med mengden som er kommet inn. Deretter er det et økonomisk spørsmål hva vi rekker over. Men jeg kan forsikre om at ønsket og viljen er det ikke noe problem med.

– *Som Altinns øverste sjef, er du redd for sikkerheten i Altinn?*

– Vi håndterer mye sensitiv informasjon. Igjen: det er skikkelig leit for oss det som skjedde de to som ble berørt 20. mars, men når vi analyserer det hele så var det ikke personsensitive opplysninger som kom frem. Vi gjør

hele tiden risikovurderinger i forhold til sikkerheten. Brønnøysundregistrene har lang erfaring med å utvikle elektroniske tjenester og har alltid hatt sterkt fokus på sikkerhet. Vi mener at vi har kontroll. Men alle tekniske løsninger

har alltid en risiko. Det vi holder på med er å redusere sannsynligheten for at slike situasjoner som den 20. mars skal oppstå, og ikke minst redusere konsekvensen om slike situasjoner oppstår.

Legger ut ny kontrakt

I løpet av neste år vil Altinn lyse ut nye avtaler for drift, utvikling og vedlikehold. Akkurat nå er det Basefarm som er driftsleverandør. Accenture har hatt kontrakten på utvikling og vedlikehold siden Altinn ble lansert.

– *Er dere avhengig av disse leverandørene.*

– Ja, det er vi. Vi er ikke softwareleverandør. Vi koder ikke en linje selv. Det har vi IKT-leverandører til å gjøre. Men vi bestemmer hvilke problemer de skal løse når, sier Kjersti Lauritzen.

– *Men er dere avhengig av Accenture, siden de har hatt kontrakten så lenge?*

– Leverandørlåsing er alltid en utfor-

dring, men vi skal ikke være der at vi er avhengig av Accenture. Selvsagt er det en kostnad å skifte leverandør, men hvis ikke Accenture vinner anbudskonkurransen, blir vi å skifte leverandør. Dette blir en helt ny konkurranse på fritt grunnlag.

– *Vil Altinn skaffe seg mer hardwarekompetanse enn i dag?*

– Der er vi usikre ennå. Vi skal bygge opp og utvide organisasjonen vår, og har en helhet vi skal dekke. I arbeidet med å lyse ut ny avtale vil vi gjøre denne vurderingen på nytt, og skal være tydelig på hva vi skal ha inhouse og hva som skal outsources.

Mr Register

Han er mannen som har bygd opp Brønnøysundregistrene slik vi kjenner dem i dag. Samordning og forenkling har vært de to ledende idealene, hjulpet av en stadugnadsånd. Nå gleder Erik Fossum seg til å ta fatt på en ny epoke i livet.

Nord-Norge en varm sommerdag var den lille, og høyst skjøre årsaken til at han ble. Skjør, siden vinnervinsten i det store sommerværlotteriet er små for Nord-Norges del. Tilfeldigvis innkasserte familien Fossum toppgevinsten i tilstrekkelig mange fine dager sommeren 1987, til at de valgte å bli i Brønnøysund.

– Ingenting er så fantastisk vakkert som Nord-Norge en strålende varm sommerdag. Jeg hadde båt i mange år og det finnes ikke noe farvann som kan måle seg med å dra på tur her, sier direktøren. For anledningen på selveste direktørbalkongen som har en avstand til sjøen som er så kort at han nesten kan klappe på hurtigruta når den klapper til kai i Brønnøysund.

Av de tingene han kommer til å savne så er det nettopp denne utsikten i all slags vær. Så har den da kanskje også bidratt til at østlendingen er blitt en bit nordnorsk etter å ha tilbrakt det meste av karrieren sin her. Begreper som «vi skal vise dem» og «stå han av» er blitt viktige motivasjonssetninger for Brønnøysundregisteret.

Vi skal tilbake til 1982: Jurist Fossum trenger praksis som dommerfullmektig. Det åpner seg to muligheter. Brønnøysund visste han knapt hvor var på kartet, men det høres mye mer eksotisk ut enn Tønsberg. Valget viste seg å bli et lykketreff. Han beskriver sorenskriverkontoret her som et av de mest spennende i landet. Løsøreregisteret var allerede i 1981 underlagt sorenskriveren i Brønnøy.

Samtidig var mangfoldet av saker stort i Søndre Helgeland. Dommerfullmektigen fikk prøve seg på det aller meste før han returnerte til hovedstaden og en kontorsjefjobb hos Direktoratet for sjømenn.

Det er blitt mars 1987 når han igjen hentes nordover. Denne gang har Jus-tisdepartementet konstituert han som sorenskriver i Brønnøy. Samtidig ble det klart at det kom til å dukke opp spennende jobbmuligheter her i og med at Foretaksregisteret var under etablering.

– Jeg fikk den jobben jeg ønsket meg i Brønnøysundregistrene fra 1988, som leder for registeravdelingen, forteller Fossum.

I 1994 ble han øverste sjef og har i de siste 18 årene bygd stein på stein, eller register på register, i Brønnøysund.

Jeg har hele tiden sagt at gjør vi skikkelig de oppgavene vi får, er det den beste søknaden om å få mer å gjøre. Når det dukker opp nye oppgaver nå kommer spørsmålet nesten automatisk: «Er dette noe Brønnøysund kan ta?» Og Brønnøysund har kunne tatt veldig mye, konstaterer Fossum.

Siden starten 1. januar 1988 er antallet ansatte nesten firedoblet, og godt over 100 av de i alt 560 medarbeiderne er IT-folk. Samtidig har antallet oppgaver vokst voldsomt.

– Det har ikke vært kjedelig, humrer han.

Foretaksregisteret var en løsning for å samordne og lage nytt nasjonalt

register av alle de tidligere Handelsregistrene som lå spredt på 97 sorenskriverkontorer. Samlet utgjorde de Foretaksregisteret som var den første nye byggesteinen i Brønnøysund. Fra før fantes Løsøreregisteret, Ektepaktregisteret og Regnskapsregisteret som ble overtatt fra Brønnøy sorenskriverembete.

Så kom enhetsregisteret, som etter Fossums syn er juvelen i krona, som ble

Det alt vesentligste av dette er utviklet hos oss, og det er utviklet AV oss

etablert 1. mars 1995. For sikkerhets skyld sammen med Enhetsregisterloven ført i pennen av Erik Fossum selv. Enhetsregisteret er egentlig en stor norsk revolusjon. Det ga samtlige bedrifter og enheter et organisasjonsnummer slik at de fikk en identitet som ikke kunne forveksles med andre. Deretter startet arbeidet med Oppgaveregisteret som ga en oversikt over hva de enkelte næringsdrivende må melde inn til hvem og hvorfor.

– Til sammen ble det over 700 forskjellige skjema, med andre ord ganske mange dataelementer. Oversikten ga mulighet for å finne ut hvilke offentlige etater som spurte etter det samme og dermed kunne utveksle informasjon seg imellom, forklarer Fossum.

Oppgaveregisterets etablering i 1997 dannet på mange måter grunnlaget for Altinn.

Vi har hele tiden jobbet med forenkling og samordning gjennom å lage gode sentrale løsninger. Mange snakker om alt som er flyttet til Brønnøysund. Det kan jeg forsikre deg om ikke er mye. Det alt vesentligste av dette er utviklet hos oss, og det er utviklet AV oss.

Slik startet også utviklingen av Altinn innenfra på slutten av 90-tallet, gjennom at direktørene Erik Fossum, Bjarne Hope (Skatteetaten) og Svein Longva (Statistisk sentralbyrå) snakket sammen.

– Vi fant ut at vi etterspurte mye av de samme opplysningene. Dette resulterte i at vi dro i gang ELIN, en samordnet elektronisk innrapportering til de tre etatene. Vi kjørte den på Edifact, men innen vi hadde fått løsningen skikkelig på lufta begynte weben å komme for fullt, og vi laget en alternativ innrapporteringskanal – som da ble Altinn.

I starten var det de tre eierne som finansierte utviklingen av Altinn. De la penger på bordet etter fordelingen 60-20-20, hvor Skatteetaten bidro med mest.

Etter hvert har Staten investert en milliard kroner i Altinn, men til tross for det mangler Altinn mye på å fungere som det skal.

Fossum viser til beregningen analyse-selskapet Gartner legger til grunn for

IT-investeringer. Tallkoden er 8 – 92 – 15.

– 8 prosent er den initielle kostnaden ved å utvikle et system, lage det. 92 prosent er hva det koster å vedlikeholde, videreutvikle og drifte systemet i 15 år. Så da kan du jo begynne å gange opp. Selve plattformen kostet 400 millioner, hvilket da ifølge disse beregningene da bare utgjør 8 prosent av hva den vil koste å drifte og vedlikeholde Altinn i 15 år.

Denne erkjennelsen tror han ikke det er så mange som har tatt inn over seg.

Vi pleier å si her at det eneste vi vet sikkert er at ingenting er fast.

Samtidig er det fortsatt ingenting som står på stedet hvil ellers i Brønnøysundregistrene heller. Nå handler det om BR-SYS, det å komme over på en ny elektronisk plattform i tråd med heldigitaliseringen av det norske samfunnet. Dagens system er laget ut fra at kommunikasjonen har vært papirbasert. Nå kommer den elektronisk baserte generasjonen. Denne plattformen alene vil nok også koste noen hundre millioner.

– Og så planlegger vi nytt hus som foreløpig har en prislapp på en milliard.

Vi er i øyeblikket en krevende etat for statsbudsjettet.

Men det bekymrer ikke Fossum.

– Jeg vet det har vært og fortsatt ligger en enorm effektiviseringsgevinst i systemene våre her i Brønnøysund. Vi har også tjent inn enormt. Brønnøysundregistrene har hatt en enorm gevinsteffekt for Norge. Og måten vi har utviklet oss på i takt med den teknologiske utviklingen gjør at vi også har vært billige i drift på mange vis.

Neste punkt som Difi jobber med er å tilgjengeliggjøre all offentlig informasjon gratis slik at det kan produseres nye produkter og tjenester på grunnlag av disse dataene.

– Vi pleier å si her at det eneste vi vet sikkert er at ingenting er fast, sier mannen som i praksis har drevet endringsledelse hele sin karriere.

Han beskriver en endringsvillig og endringskompetent organisasjon.

– Vi har hele tiden jobbet veldig dynamisk.

Han beskriver hvordan det ligger en god drivkraft i at et forholdsvis lite miljø i en liten kommune på helgelandskysten setter Norge i fører-setet internasjonalt på elektronisk kommunikasjon. Fossum er stolt over å ha medarbeidere som ikke gir seg, og som går på utover det enhver arbeidsgiver kan forvente for å løse tilsyne-

latende uløselige problemer.

– Rekruttering har inntil nylig ikke vært noe stort problem for oss. Vi oppleves som en spennende arbeidsplass, med så vidt mange oppgaver som nærmer seg pionerarbeid.

De tre siste årene har likevel også Brønnøysund merket at arbeidsmarkedet hardner til. En konkret følge av det er etableringen av et lite distriktskontor i Oslo.

– Det skal ikke bli stort, men hensikten er å kunne få tak i den spisskompetansen vi er avhengig av som også skal ha tetttest kontakt med tjenesteeiere, leverandører og samarbeidspartnere som jo alle sitter i Oslo. Det blir meningsløst å tvinge noen til å bo her for at de skal bruke det meste av arbeidstiden sin på å fly.

Vi kommer ikke utenom Altinns noe svekkede omdømme og tillit nå for tiden. Fossum er trygg på at tilliten møysommelig vil gjenreises.

– Altinn er en kjempesuksess, tross problemene vi har hatt den siste tiden. Det er et fantastisk verktøy, og Altinn II er helt i verdenstoppen. Det finnes ingen andre systemer som kan måle seg med det vi har fått til her. Mange vil kopiere og ta i bruk denne teknologien, sier Fossum, og sitter med henvendelser fra blant andre Verdensbanken.

Han forstår selvsagt frustrasjonen Altinn II har produsert, men mener at tålmodigheten for det han kaller «datahikke» har blitt temmelig lav for folk flest.

– Sett under ett fra etableringen i 2003 er det ikke mange dagene Altinn har hatt nedetid. Men det er sånn med datasystemer. Folk blir fort vant til hvordan det skal fungere, og det skal ikke mye til før alt blir veldig problematisk. Når det er sagt så er det noen løsninger i Altinn II-plattformen som ikke har vært gode nok. Men de har samtidig ikke vært dårlige nok til at vi ikke kunne akseptere dem. Dermed blir det en del feilrettinger undervegs.

Nå skal vi sørge for å gjøre det som er nødvendig for å få Altinn II til å fungere som den skal. Altinn er en viktig byggestein i det digitaliserte Norge og vi må levere det som forventes av oss.

Brønnøysundregistrene mottar i dag 500.000 telefonsamtaler i året, og ligger i år an til å få 150 millioner oppslag i databasene sine over internett.

– Etter hvert har jo vi gått fra å være registerforvalter og myndighetsutøver til å ta en stadig større rolle som forenklingsetaten for hele offentlig sektor. Først og fremst gjennom å betjene og gjøre det enklere for næringslivet. Nå har vi også fått en stadig viktigere rolle i å gjøre norsk forvaltning enklere.

Det har kort oppsummert vært 18 år

med særdeles mye jobb, og Fossum ser fram til å trappe litt ned.

– Nå kjenner jeg vel at jeg har gjort min tjeneste for Staten, kommenterer han muntert. Fra 1. oktober i år skal han først ha litt ferie, og fra årsskiftet er planen å begynne å forberede seg til å bli pensjonist.

– Jeg ser vel ikke bort fra at jeg fortsatt kan ta på meg noen oppdrag, vi får se.

Noe båtliv blir det imidlertid ikke på en stund.

– Jeg har foreløpig ikke noen plan om å skaffe meg båt i Oslo. Jeg antar det blir en stor nedtur å plaske rundt i trengselen der du når du er vant til dette, sier han. Så lar han blikket nok en gang gli over Torghatten og øylandet utenfor.

Knut Høylye i NARF tror 1. juli kommer som en bombe på de aller fleste bedriftene her til lands. Nå er han opptatt av at egne medlemmer forbereder seg godt.

A photograph showing a bowl of oatmeal topped with blueberries on a wooden desk. In the foreground, a crumpled Swedish bill (GIRO) is visible, featuring the text "GIRO", "Underskrift vid girering", and "Nåns Fäss". A hand is partially visible on the left side of the frame. In the background, a white electrical outlet with a black cord plugged into it is visible on a white wall.

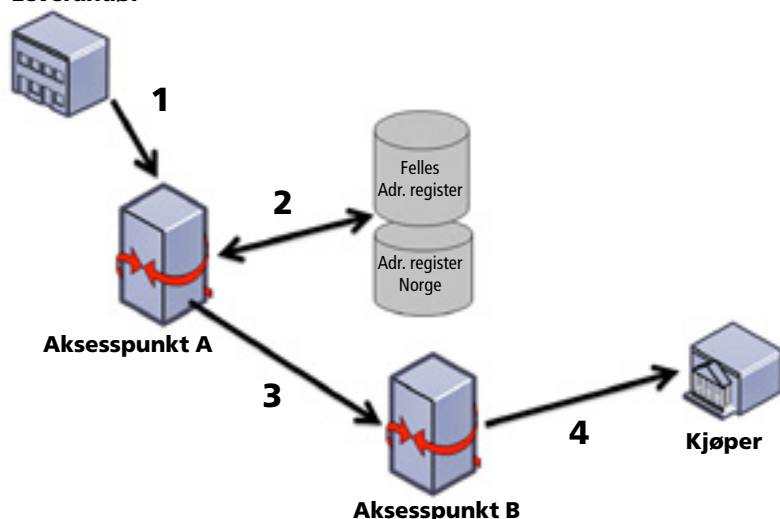

Slik fungerer den nye fakturahverdagen

På Difi.no finnes rikelig med informasjon om hvordan leverandørene skal forholde seg til den nye fakturahverdagen. Her er noen hovedpunkt:

- Et aksesspunkt er en formidler av elektroniske dokumenter, og kan sammenlignes med et elektronisk postkontor.
- Utstedere og mottakere av elektroniske fakturaer må selv inngå avtale med aksesspunktene, og tilgjengelige aksesspunkter finner du på internet-tadressen www.anskaffelser.no/e-handel/artikler/2011/08/aksesspunkter
- Det er en forutsetning at du selv eller via andre kan levere Elektronisk handelsformat (EHF). Du kan produsere dine fakturaer i EHF i et eget fakturasystem, benytte formidlingstjenester som er knyttet til aksesspunkt eller bruke en nettbasert fakturaportal.
- Hvis du ikke har mulighet for å produsere faktura i eget regnskapssystem, ikke har et regnskapssystem, eller ikke har mulighet for å koble deg til et aksesspunkt, er nettbasert fakturaportal et alternativ. Fakturaportaler er en enkel løsning hvor leverandør oppretter fakturaene på nett og sender disse via et aksesspunkt til kjøper. Spesielt aktuelt for leverandører som bare sender noen få fakturaer i året til en offentlig virksomhet.
- Bruk av bedriftsportal hos bankene er også et alternativ. Ta kontakt med din bank for eventuelle spørsmål.
- Husk at du som leverandør selv kan være mottaker av EHF-fakturaer og ikke bare avsender.

Leverandør

1. Leverandøren sender elektronisk faktura på EHF til aksesspunkt A, som leverandøren har avtale med.
2. Aksesspunkt A slår opp i registeret over fakturamottakere og finner ut at mottakeren av fakturaen har avtale med aksesspunkt B.
3. Aksesspunkt A sender faktura til aksesspunkt B
4. Aksesspunkt B sender faktura elektronisk til kjøper.

Sjekkliste for kjøpere som skal knytte seg til løsningen

- ☒ Inngå avtale med aksesspunkt (offentlige virksomheter via konkurranse)
- ☒ Test at du kan motta faktura fra aksesspunkt
- ☒ Informer din virksomhet om at **alle** må sette krav til elektronisk faktura i alle kjøp (valgfritt)
- ☒ Varsle dine leverandører (valgfritt)

Sjekkliste for leverandører som skal knytte seg til løsningen

- ☒ Inngå avtale med aksesspunkt
- ☒ Test at du kan sende faktura til aksesspunktet
- ☒ Informer kundene dine om at du kan sende faktura på elektronisk handelsformat (EHF) (valgfritt)

NARF

- Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening ble etablert i 1969 og er regnskapsførernes
- Kompetanseorganisasjon.
- I dag organiserer den drøyt 6100 av landets autoriserte regnskapsførere. Disse regnskapsførerne har over 80 prosent av omsetningen i bransjen.
- NARF jobber for å legge til rette for kvalitet og kompetanseutvikling, og for å styrke regnskapsførers posisjon i markedet.
- NARF er en viktig høringsinnstans for myndigheter og offentlige
- organer, og sørger for å bringe viktige saker ut til medlemmene sine.

Milepæl med Merkantilservice

Med oppkjøpet av Merkantilservice i Tromsø har Sparebanken Nord-Norge skaffet seg bærebjelken i sitt nye økonomihus i nord.

For Tom Robert Aasnes har det handlet om tall hele livet. Da han ble født for nøyaktig 50 år siden, etablerte faren hans Aasnes regnskapsservice. En virksomhet sønnen overtok og siden fusjonerte med Merkantilservice i 1992. Nå i juni 2012 er den nye milepælen på plass.

I takt med utviklingen som regnskapsbransjen har sett komme i så mange år bygger nå den største banken i Nord-Norge seg opp med regnskapstjenester. I tillegg til å kjøpe Merkantilservice med fem kontorsteder i Troms og Finnmark, har Sparebanken Nord-Norge sikret seg Consis i Alta. Consis skal fusjonere inn med Merkan-

tilservice og bankens nye økonomihus skal få ett nytt navn i tråd med bankens øvrige profil.

Planlagt utvikling

– Vi har hatt salg i tankene en stund, innrømmer Aasnes.

– Ikke for noe annet enn at det skjer en utvikling i vår bransje nå, og vi må følge godt med for å vinne konkurransen framover. En solid og sterk eier i ryggen er særdeles positivt for å kunne møte nye utfordringer. Med denne eieren bevarer vi i tillegg vår nordnorske tilhørighet, sier han.

At det ble banken er han særdeles godt fornøyd med. Spesielt på grunn

av den kompetansen regnskapsbyrået vil kunne nyttegjøre seg som en del av konsernet.

Prisen er det visst heller ingenting å si på. Aasnes eide 40 prosent av selskapet, det samme gjorde Finale Systemers direktør Eivind Simonsen. Simonsen etablerte Merkantilservice i 1982. Salgssummen er hemmelig, men Aasnes som har vært direktør siden fusjonen i 1992, innrømmer at han er godt fornøyd.

– Det er ikke planen å trekke seg ut nå da?

– Nei, overhodet ikke. Jeg vil være med for å fortsette å utvikle dette selskapet. Det skjer mye i vår bransje for tiden. Nå kommer automatiseringen for fullt i takt med den teknologiske utviklingen av bransjen vår.

Bygger seg opp

Banken var opptatt av størrelse, renommé og geografisk spredning.

Tom Robert Aasnes har fortsatt farens gamle regnemaskin stående på kontoret sitt. Både han og den er 50 år i år.

fakta

Merkantilservice AS

- Omsatte i 2011 for 31 millioner og hadde et overskudd før skatt på 3,1 millioner kroner.
- Selskapet har 42 ansatte, hovedkontor i Tromsø og avdelingskontor i Hammerfest, Balsfjord, Finnsnes og Harstad.
- Tidligere eid av Tom R. Aasnes og Eivind Simonsen, eies fra og med juni 2012 av Sparebank1 Nord-Norge.

Samboer- selskapene

Fortsatt holder samboerskapet de seks regnskapsbyråene så tilfredse at kjedemakta fortsatt holdes godt på avstand.

– Vi pleide å ha «kjerringfri» hver fredag, men nå går ikke det lenger, ler John Oroug i Askim Regnskapsteam AS. For damene er nå i flertall rundt det store møtebordet.

– Damene overtar bransjen, konstaterer Kari Resløkken Larsen fornøyd. Hun har kun kvinnelige ansatte i sitt firma. Totalt er det nå seks regnskapsbyrå med i Askim Regnskapsteam AS. Antallet ved hvert byrå varierer mellom en og fire medarbeidere. 11 av de totalt 16 medarbeiderne i regnskapsteamet er autoriserte regnskapsførere, en er i tillegg revisor.

Vellykket fellesskap

Rundt lunsjbordet er stemningen god. Praten går løst rundt det store møte-

bordet hvor matpakkene er plukket fram. Og loddøkene.

– Vi har vinlotteri hver tirsdag, ingen vet hva formålet er, men pengene blir nå borte, blunker Oroug.

Felles morgenkaffe og felles lunsj er gode kontaktpunkter for teamet, og faste klokkeslett på disse hendelsene gjør at det hver dag er mulig å oppdatere hverandre om aktuelle problemstillinger i teamet.

Ellers arrangerer teamet felles sommerfest, felles julebord og ellers andre kollegiale sammenkomster hvor blant annet inntektene fra vinlotteriet brukes opp.

Fellesskapet er så sterkt at ingen noen gang har vurdert å trekke seg ut.

– Det er kostnadsbesparende og kompetanseøkende. Her er det lov å stikke hodet inn på et kontor og be om et råd utenat noen fakturerer for det.

– Regner dere på de samme jobbene?

– Vi er i en situasjon hvor vi heldigvis har nok å gjøre alle sammen. Kommer det en henvendelse har den som mottok den førsterett. Hvis ikke denne har kapasitet får de andre her mulighet til å melde seg, det er veldig greit, sier Oroug. Han er talsperson for teamet i dag.

– De har utpekt meg som markedsansvarlig. I praksis innebærer det bare at jeg får alle telefonselgerne, smiler han.

Selve as'et har kun rolle som fellesleverandør. Her betales alle fellesløn-

John Oroug er utnevnt som «markedsansvarlig». Oppgavene knyttet til Askim Regnskapsteam AS er dugnadsbasert og går på omgang.

ger som husleie, server, dataløsninger og kopimaskin. De har sendt noen DM'er ut lokalt og har også felles webside og markedsføring på nett.

Hvert byrå betaler fast månedsavgift til fellesskapet. De øvrige oppgavene knyttet til as'et er dugnadsbasert, og går på omgang.

Stor og liten

– Vi kan i praksis høste fordelene av å være både storbedrift og småbedrift på samme tid, smiler John Oroug i Askim regnskapsteam AS.

Samarbeidet startet for 20 år siden da Per Holm og Hallgeir Hovland fant ut at de skulle dele kontorsted med

Fra venstre finner vi: Trond Nygård, Per Holm, Vidar Frankrig, Nina Sperlin, Ragnhild Heller, Hallgeir Hovland, Mette Nilsen, Edith Lier, Marit Bamsrud, Kari Resløyken Larsen, Brith Karin Lund, Kjetil Bråthen, John Oroug, Hanne Syversen og Finn Spedstad. Anne-Britt Oroug var ikke til stede da bildet ble tatt.

sine firma. Etter hvert har flere gradvis kommet til, og da tidlig på 2000-tallet begynte de å jobbe målrettet med å fylle hele etasjen i kontorbygget med regnskapskontorer.

For noen år siden pusset de opp lokalene og har felles kopimaskin med skanner, skrivere og et kjøkken som senter i lokalet. Samtidig kom det store, flotte felles lunsj- og møterommet på plass.

– Vi kjører en del felles kurs, og andre kompetansefremmende tiltak. Rekruttering er også enklere når vi kan tilby et større miljø, forklarer Oroug.

Telefoniløsningen er slik at det enkelte kontor kan velge å kjøpe sen-

tralbordløsninger fra næringsparken, men teamet har ikke felles telefonnummer. Hvert enkelt selskap har egen telefonløsning. Men samtlige har felles mailserver.

– Det som er viktig er å ha høy takhøyde oss imellom og å ha gode diskusjoner underveis, slik at ikke noen opplever at de tar større ulempe på vegne av fellesskapet enn andre. Vi er tidvis uenige oss imellom, men er flinke til å finne gode kompromisser. Fordelene ved kontorfellesskapet er når alt kommer til alt mye større enn ulempene.

Askim Regnskapsteam AS

Et kontorfellesskap med seks ulike regnskapsbyrå. De som deltar er:

- Holm og Nilsen AS
- Hallgeir Hovland
- Finn Spedstad AS
- Oroug Regnskapskontor AS
- Regnskapsbua AS
- Regnskapsservice, Kari Resløyken Larsen

– Finalisten kan godt få med at vi er veldig fornøyd med Finale, smiler Svein Magnar Hagen (bildet), som i juli har vært ansatt i Nortura i 40 år!

– Vi har kjørt Finale Årsoppgjør i 20 år. Nå holder vi på med å ta i bruk Finale Konsolidering og Rapportering og skal også opp med Avstemming når Matiq, som er dataselskapet vårt, og Finale klarer å integrere programvaren

med økonomi-systemet vårt, forklarer Hagen.

Omstilling

Han har i løpet av årene omskolert seg til å jobbe

med regnskap etter å ha startet i bedriften som produksjonsarbeider. I takt med utviklingen har regnskapsavdelingen til Nortura endret fason og flere ganger gjennom fusjoner og sammenslåinger.

Nå er det en ny omstilling på gang, som startet i vår og som skal være ferdig innen utgangen av neste år. Kort fortalt går den ut på å samle alt av regnskapsmedarbeidere på Forus utenfor Stavanger. Samtidig samles lønnsavdelingen i Tønsberg. Totalt blir det 12 færre årsverk, og i alt 49 medarbeidere blir berørt av omstillingen.

To årsverk (internrevisjon og oppgaver til Statens Landbruksforvaltning) vil fortsatt være ved hovedkontoret i Oslo. Omstillingen innebærer en reduksjon på åtte årsverk og en innsparing på 5,4 millioner kroner årlig. Når endringen er gjennomført skal Nortura Forus ha 20 regnskapsmedarbeidere. Da har regnskapsfunksjonen blitt redusert med 59 prosent siden 2008. Totalt har konsernet redusert med rundt 1000 utførte årsverk de siste fire årene.

– Vi har sittet litt spredt både vi på regnskap og de på lønn. Vi på regnskap har hatt folk blant annet på Forus, Løren og Rudshøgda. Nå endrer vi oss og lager altså en samlet regnskapsavdeling ved Nortura Forus, sier Hagen.

Han gjør ikke regning med at særlig mange ansatte vil flytte på seg som følge av disse endringene.

– Det er ikke så lett å flytte på folk som har sitt nettverk der de er. Men vi har en egen dyktig omstillingsenhet underlagt Nortura Personal som hjelper folk over i nye stillinger. Enten andre steder i konsernet eller i nye jobber utenfor, forklarer Hagen.

Vurderer EHF

Regnskapsavdelingen i Nortura fører regnskap for morselskapet, pluss de fleste av datterselskapene. Alle avdelingene i Nortura bruker de samme rapporterings- og fakturasystemene slik at det er enkelt både å mate inn og hente ut ny informasjon.

– Den enkelte avdeling rundt om i landet har lokale kontrollere som tar seg av avdelingsregnskap og lokal rapportering, sier Hagen.

Han beskriver en hverdag som i stor grad er automatisert. I tråd med at statlige virksomheter nå begynner å kreve EHF-faktura av sine leverandører vil Nortura forsøke det samme, i første omgang mot leverandørene som de og statlige virksomheter har felles.

– Vi hadde nylig møte med banken vår om hvordan vi skulle gripe dette an.

Den teknologiske utviklingen går stadig raskere, men Hagen synes ethvert nytt steg er både spennende og utviklende. Nå gleder han seg til å få de nye Finale-programmene i produksjon.

NORTURA

- Norges største egg og kjøtt leverandør
- Omsetter for ca 18,1 mrd.kr.
- Investerte for ca 270 millioner kroner i 2011
- Har merkevarene Gilde, Prior, Økologiske Norgården, Eldhus, Thulefjord, og Terina
- Har 5500 årsverk med 34 fabrikker fordelt på 14 fylker
- Er et nasjonalt samvirkeselskap eid av 18.700 norske bønder
- De siste årene har Nortura gjennomført et omfattende forbedringsprogram, LØFT (Lønnsom framtid). Dette har blant annet medført vesentlige endringer i fabrikkstrukturen.
- LØFT ble formelt avsluttet i år, men videreføres gjennom kontinuerlige forbedringsprogram i samvirkeforetaket.

Finalestipend til Tromsø-studenter

Sonja Nilsen og Isabelle Vangen, begge fra Tromsø og masterstudenter på Handelshøyskolen ved universitetet i byen, er tildelt historiens første FINALE-stipender.

Finale Systemer as opprettet i fjor høst Finalestipendet som har som formål å fremme rekruttering til studier innen fagfeltene regnskap, forretningsjus og informatikk. Stipendet skal tildeles studenter som arbeider med sin mastergrad innen et av de nevnte fagområdene.

100.000 kroner

Årlig vil Finale dele ut inntil 100.000 kroner, med 25.000 som maksgrense per stipend. I denne første tildelingen har kandidatene tatt beskjedent for seg i den nasjonale utlysningen. Nilsen og Vangen søkte bare om 6.000 kroner hver, som de også fikk tildelt.

Studentene skal bruke pengene på sin felles masteroppgave der de undersøker i hvilken grad bedriftsstyrer på selvstendig grunnlag undersøker kvaliteten på regnskapsinformasjonen som de baserer sine beslutninger på. Universitetslektor og statsautorisert revisor Bjørn Sælen er faglig veileder på oppgaven.

Utlyses to ganger

Studenter som er i ferd med å velge tema for sin masteroppgave kan søke om FINALE-stipendet etter annonserte frister to ganger hvert år. Et eget styre sammensatt av to fra Finale, to fra Universitetet i Tromsø (UiT) og en femte representant som oppnevnes av Finale, men som verken skal være tilsatt ved Finale eller ved

UiT, vurderer de innkomne søknadene og beslutter bruken av stipendmidlene.

Det første styret for stipendordningen består av styreleder Hans A. Nilsen og administrerende direktør Eivind Simonsen i Finale Systemer as. Fra Universitetet i Tromsø sitter Gunnar Hartvigsen og Bernt Bertheussen, mens Kirsti Methi er oppnevnt som uavhengig medlem av styret. Methi driver nå eget rådgivningsfirma, men har blant annet jobbet for NHOs Brussel-kontor i en årrekke.

Stipend-søknaden må inneholde en plan/budsjett for bruken av stipendmidlene. Midlene kan brukes både til livsopphold og til faglig relaterte utgifter, ifølge stipendets vedtekter.

Stipendet utbetales i to deler, hvorav 30 prosent ved bestått masteroppgave. Oppgaven skal selvsagt også presenteres for Finale, og trolig kan vi også glede Finalistens lesere med resultatene fra masteroppgavene i en eller annen form.

Isabelle Vangen og Sonja Nilsen har fått det aller første Finalestipendet. De skal i sin masteroppgave undersøke i hvilken grad bedriftsstyrer på selvstendig grunnlag undersøker kvaliteten på regnskapsinformasjonen som de baserer sine beslutninger på. Her er de sammen med veileder Bjørn Sælen og Finale-direktør Eivind Simonsen (t.v.)

(FOTO: STIG BRØNDBO)

Fjorårets BrukerForum ga rekordstør deltagelse, i og med at arrangementet ble tatt ned til en dag og dermed gjort lettere tilgjengelig for flere brukere.

Bruker-Forum i Oslo

Sett av datoen allerede nå – fredag 2. november arrangeres vårt årlige FINALE BrukerForum.

– Vi gjentar suksessen fra i fjor med Hotel Bristol i Oslo som konferansested. Gå ikke glipp av muligheten til å treffe kollegaer fra hele landet, samtidig som du oppdaterer deg med det siste nye innen FINALE-programmene og nyheter innen årsoppgjør og skatt, sier markedsdirektør Ola Odden.

I år som i fjor avvikles BrukerForum på én dag, med en kulturopplevelse og en festmiddag sammen med de øvrige deltakerne som den store FINALE(n).

B

Returadresse:
Finale Systemer as
Postboks 2207, 9268 Tromsø

Økonomisk styring og kontroll. Punktum.

GETIT NORD - Foto: Markus B. Sørensen

Finale programmer tar over der økonomisystemene stopper, og hjelper deg videre med årsregnskap, noteopplysninger, ligningsoppgaver, skatteberegning, avstemming, dokumentasjon, analyse- og nøkkeltallrapporter, grafer, perioderapporter, konsernregnskap, avskrivninger, driftsmiddeloversikt, aksjeoversikt, kontantstrømoppstilling m.m. I tillegg valideres dataene automatisk mens du arbeider, slik at feilføringer avsløres umiddelbart. Gratis demoversjoner finner du hos www.finale.no.

For mer informasjon om
Finale programmer send
kodeord **Finale** til

26112
eller send e-post til
firmapost@finale.no